

[Kristian Nygaard.]

har haft meget stor betydning for folkebibliotekernes stærke vækst. Men når det er således, virker det også på mig lidt mærkeligt, at man i nærværende lovforslag vil indføre obligatorisk biblioteksvæsen i alle kommuner. De danske sognebiblioteker dækker jo næsten det ganske land, og dette udmærkede resultat er nået på frivillighedens grund, og da udviklingen ikke kan ses at være standset, er der meget, der taler for, at langt de fleste af de 430 kommuner, der endnu savner selvstændige biblioteker, vil have dette spørgsmål løst længe før året 1960 ad frivillig vej. Men hvis der virkelig er kommuner, som til den tid ikke har løst problemet, og der i sådanne kommuner er en kreds af virkelig interesserede biblioteksfolk, er det kun naturligt, at kommunerne får pligt til at være dem økonomisk behjælpelige med at oprette det folkebibliotek, som må anses for et naturligt led i folkeoplysningens tjeneste.

Det ville måske lette forhandlingen på dette punkt, hvis den højtærede undervisningsminister kunne oplyse os om, hvor de 430 kommuner er beliggende. Forholdet er det, at adskillige af de biblioteksløse kommuner ligger så nær op ad en købstad, at folk finder sig udmærket betjent gennem købstadens bibliotek, som de alligevel ofte har ærinde til, ikke mindst hvor købstadsbiblioteket tillige er centralbibliotek. Det er vel sådanne kommuner, der er tænkt på i § 2, stk. 4, men de bestemmelser, som findes der, forekommer mig at være for rigoristiske overfor de pågældende kommuner. Jeg håber imidlertid, at vi gennem udvalgsbehandlingen også skal nå til enighed om § 2.

De fleste af de øvrige ændringer, som foreslås i lovforslaget, er af økonomisk karakter. Når statens grundtilskud forhøjes, som nævnt i § 5, er der vel kun tale om en ajourføring af de hidtil gældende satser under hensyn til prisniveauets stigning — en stigning, der iøvrigt forekommer mig at være særlig mærkbar, når det drejer sig om bogpriser. Da hele grundbløbet stigning imidlertid er beregnet til et beløb af 400 000 kr., vil jeg tro, det skal lykkes at opnå enighed herom.

Bestemmelsen om, at amts- og sognekommunerne skal yde tilskud til central- og folkebiblioteker, kan vi tiltræde. Her kan der næppe opstå vanskeligheder, da både amts- og sognekommuner allerede længe har ydet forholdsvis betydelige tilskud til dette foretagende ad frivillig vej. Dog vil jeg gerne henstille til den højtærede undervisningsminister, at man finder frem til en mere

bestemt form for kommunetilskud end den, der er foreslået i § 3, stk. 1. Den enkelte kommune bliver, såvidt jeg kan se, ifølge forslaget ganske afhængig af det, der kaldes „andre stedlige tilskud“ — og det bør dog næppe være tilfældet.

Et lignende usikkert forhold gør sig gældende for amtskommunernes vedkommende, idet det i § 3, stk. 3, foreslås, at amtskommunerne skal yde tilskud til centralbibliotekerne under hensyntagen til centralbibliotekernes behov. Det forekommer mig at være en for centralbibliotekerne meget behagelig form for tilskud, men mon der dog ikke her let kan blive tale om misbrug?

Den ændring i biblioteksrådets sammensætning, der fører til, at folkebibliotekernes bibliotekarere og skolebibliotekernes organisationer hver får en repræsentant i rådet, finder vi ganske naturlig — det er blot mærkeligt, at de ikke allerede tidligere har været repræsenteret der.

Endelig vil jeg gerne stille et spørgsmål til den højtærede undervisningsminister.

Det er mig bekendt, at Danmarks Biblioteksforening for adskillige år siden har nedsat et udvalg, der tager sig af startbiblioteker for sognekommuner. Udvalget lader fremstille færdige sognebiblioteker, der kan købes på afbetaling, således at den forholdsvis store sum, der skal til for at anskaffe et helt bibliotek, kan afbetales gennem en årrække. Et sådant startbibliotek leveres normalt meget hurtigt efter bestillingen. Biblioteket bestod tidligere af 226 bind, heraf 111 faglitterære bind og 115 skønlitterære bind. Prisen var i 1942 for bøger, indbinding, biblioteksteknisk arbejde, forrentning m. m. 2 200 kr., at betale i 5 årlige rater à 440 kr.; første rate blev betalt ved modtagelsen.

Nu er det, jeg meget gerne vil vide, hvorledes det går med denne form for oprettelse af biblioteker. Det forekommer mig at være umiddelbart indlysende, at et sognebibliotek står sig ved at begynde sin virksomhed med et sådant fuldt færdigt bibliotek, selvom anskaffelsen sker på afbetaling, og selvom et sådant bibliotek hurtigt skal suppleres med nye bøger af forskelligt indhold. Jeg ville være glad for at få at vide, hvor mange startbiblioteker der er leveret, og hvad et sådant bibliotek koster i dag.

Det radikale venstre erkender fuldtud den store betydning, biblioteksvæsenet har i folkeuddannelsens og folkeopdragelsens tjeneste. Det er dog ikke alene den skolesøgende ungdom, der høster fordelene, men naturligvis også den meget store del af befolkningen, som er færdig med skoleundervisningen.